

[Voorpagina](#)[Net binnen](#)[Populair](#)[Meer](#)

Door Nick Augusteijn

27 mrt 2024 om 18:50
Update: 5 dagen geleden

712 reacties

De Russische veiligheidsdienst FSB stelt zonder bewijs dat de Verenigde Staten, het Verenigd Koninkrijk en Oekraïne achter de aanslag in Moskou zitten. Experts zeggen tegen NU.nl dat de FSB en president Vladimir Poetin hun straatje willen schoonvegen. Maar er zijn ook zorgen.

NU.nl sprak voor dit stuk de volgende experts:

- Hans van Koningsbrugge - Ruslandkenner en als hoogleraar geschiedenis en politiek van Rusland verbonden aan de Rijksuniversiteit Groningen
- Hugo Vijver - voormalig AIVD- en MIVD-medewerker en als senior onderzoeker verbonden aan het Kenniscentrum Security Intelligence
- Rob de Wijk - hoogleraar internationale betrekkingen aan de Universiteit Leiden

Van Koningsbrugge noemt de aanslag op de concertzaal in Moskou "een totale afgang" voor de FSB. "Er hangen zo'n 211.000 beveiligingscamera's in Moskou en er zit een politiebureau om de hoek van het concertgebouw", begint hij. "De dienst staat in zijn hemd. Dan is de reactie al snel om iemand anders de schuld te geven."

Volgens De Wijk en Vijver kan de FSB simpelweg niet toegeven dat de veiligheidsdienst de aanslag niet zag aankomen. "Dan krijg je zo'n uitspraak", zegt Vijver. Hij vindt de beschuldiging zo ongeloofwaardig dat "zelfs de Russische propagandamachine het verhaal niet goed kan verkopen".

Bovendien reageert Rusland wel vaker door onzekerheid te scheppen, benadrukt Vijver. "Ze verdraaien dingen en zaaien verwarring over de ware toedracht van iets. Alles om de eigen verantwoordelijkheid te ontlopen."

Alles wijst erop dat IS achter aanslag zit

Islamitische Staat (IS) heeft de aanslag in Moskou opgeëist. De Verenigde Staten lieten kort na de aanslag al weten geen aanleiding te zien om aan de claim te twijfelen.

Amerikaanse inlichtingendiensten hadden de Russen al gewaarschuwd voor IS-aanvallen. Sinds november zou er "redelijk specifieke" informatie zijn. Vermoedelijk zit ISKP, een regionale tak van terreurgroep IS, achter de aanslag.

Zie ook

Rusland zegt dat Amerikanen en Britten direct betrokken zijn bij aanslag Moskou

'Beschuldigingen passen in verhaal dat Westen de vijand is'

De Wijk ziet nog een andere reden waarom Poetin en de FSB proberen anderen de schuld in de schoenen te schuiven. "Het moet passen in het grotere verhaal dat het Westen de vijand is. De uitspraken zijn vooral bedoeld voor de eigen bevolking, om geesten rijp te maken voor een uitbreiding van de oorlog in Oekraïne."

Vijver gaat een stap verder en wijst op aanwijzingen dat de Russische inlichtingendienst zélf betrokken was bij de aanslag in Moskou. "Sommige beelden zijn op z'n minst het onderzoeken waard. Bijvoorbeeld van vermeende FSB'ers in de concertzaal."

Hij benadrukt dat de Russische inlichtingendienst dit in het verleden ook heeft gedaan. "Het is een verregaand middel om de bevolking klaar te maken voor een oorlog en pal achter de leider te krijgen. Kennelijk maakt het regime zich ergens zorgen over. Dat kan de situatie in Oekraïne zijn."

FSB-operatie onder valse vlag

Vijver verwijst naar een serie bomaanslagen op appartementengebouwen in verschillende Russische steden in 1999, waarbij meer dan driehonderd doden vielen.

Die aanslagen vormden mede de aanleiding tot de tweede Tsjetsjeense oorlog en hielpen Poetin zijn greep op de macht te verstevigen, toen hij nog weinig landelijke bekendheid genoot.

Verschillende westerse inlichtingendiensten, historici en onderzoeksjournalisten stellen dat de FSB betrokken was bij de aanslagen in 1999.

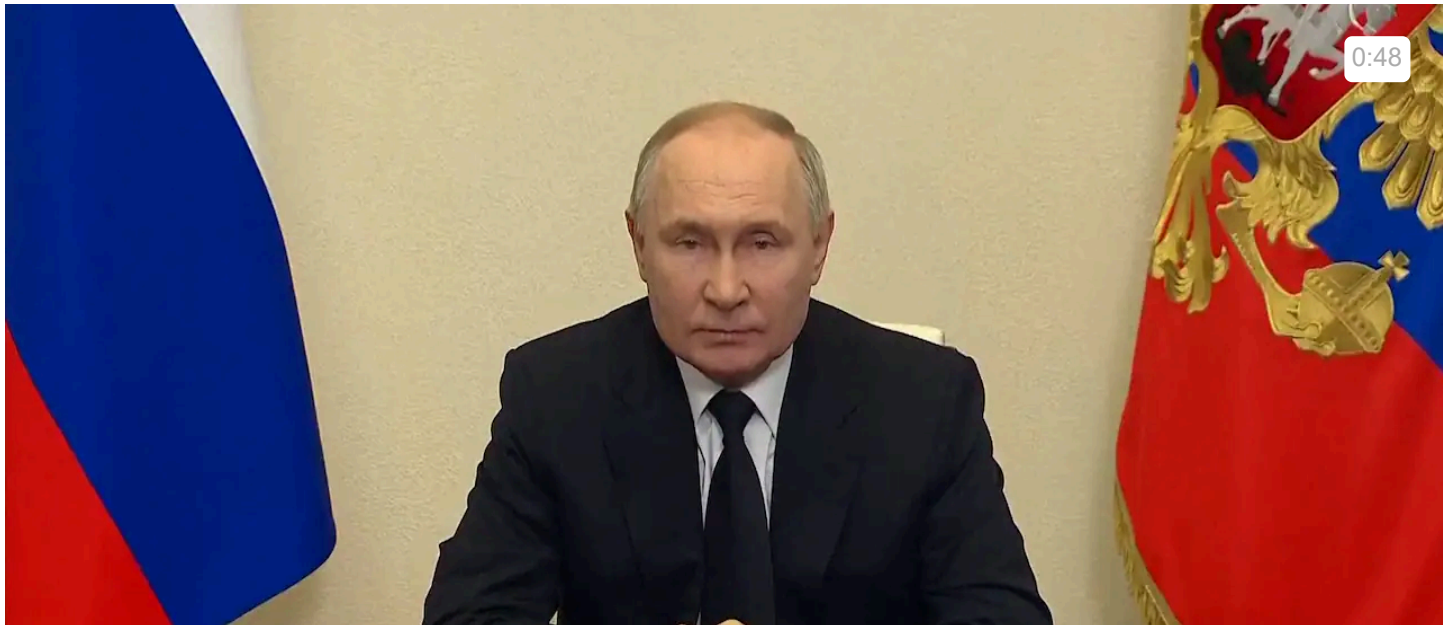
Oekraïne is duidelijke vijand die van pas komt

Vorige week baarde Kremlin-woordvoerder Dmitry Peskov opzien door te stellen dat Rusland in oorlog was met Oekraïne. Tot dat moment sprak Moskou eigenlijk altijd over een "speciale militaire operatie".

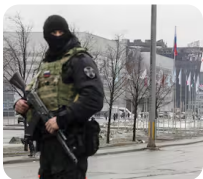
"In dat kader is het logisch dat Moskou steeds over Oekraïense betrokkenheid bij de aanslag rept. Als er oorlog is, heb je een duidelijke vijand nodig", zegt Van Koningsbrugge. Volgens De

Wijk heeft Poetin er baat bij om Oekraïne in beeld te houden als vermeende dader. "Hij dankt zijn reputatie en populariteit voor een groot deel aan zijn harde vergeldingsoptredens."

Maar beide experts wijzen er ook op dat er met echte oorlogsretoriek een andere dynamiek op gang komt en dat er andere maatregelen bij komen kijken. "Dan gaat in Rusland mogelijk de deur naar algehele mobilisatie op een kier. En als dat gebeurt, zullen in het Westen direct alle alarmbellen afgaan", legt De Wijk uit.

Poetin na aanslag: 'Straffen iedereen die deze gruweldaad steunt'

Zie ook

Ook na bloedigste aanslag in recente historie berekent Poetin zijn kansen

'Poetin is onberekenbaar, en dat is zorgelijk'

De experts verschillen van mening over de vraag of we ons zorgen moeten maken over een eventuele escalatie van het geweld. "In Den Haag wordt sowieso al gesproken over de 'staat van de oorlog in Europa'. Het is al langer duidelijk hoe de kaarten zijn geschud", zegt Van Koningsbrugge.

"Dat het Kremlin zoveel moeite steekt in het recht praten van iets wat krom is, laat zwakte zien", vult Vijver aan. Hij benadrukt dat we daardoor ook niet kunnen uitsluiten dat Moskou in de nabije toekomst meer pogingen zal doen "om het verhaal dat Rusland geen blaam treft in stand te houden".

De Wijk maakt zich meer zorgen. Vooral omdat Poetin nog onberekenbaarder lijkt. "Het is eigenlijk heel vreemd wat hij allemaal heeft gedaan. Van de inval in Oekraïne tot aan zijn reactie op de aanslag in Moskou. Het zijn geen rationele stappen, en dat is zorgelijk".

Volgens De Wijk is Poetin een weg met eenrichtingsverkeer ingeslagen. "Er is voor hem vrijwel geen enkele weg meer terug. En de enige manier voorwaarts is er een van verdere escalatie en meer geweld. Dat alles in de hoop dat het uiteindelijk een keer goed uitpakt. Maar dat is zelden het geval."

Heb jij een vraag over dit nieuws?

Laat het ons weten. Dat helpt ons bij het bedenken van nieuwe artikelideeën.

Stel hier je vraag

0/1000

Stuur ze op naar de redactie

Eerder

27 mrt 2024 om 06:00

Explainer | Gevangen in Poetins aquarium: waarom verdachten in een kooi zitten

Beeld: ANP / EPA

712 reacties

Delen

Lees meer over: [Rusland](#) > [Vladimir Poetin](#) > [Buitenland](#) > [Aanval concertzaal Moskou](#) >